

о средствах массовой информации и правах человека (1970 г.), Рекомендации R (96) 10 Комитета Министров Совета Европы (1996 г.), материалы 5-й Европейской конференции министров по вопросам СМИ (Салоники, 1997 г.)¹⁰.

Ограничениями для свободы самовыражения являются также **право на неприкосновенность частной жизни и право на защиту чести и достоинства**.

2. Право на информацию и свобода информации закреплены рядом международных актов. Кроме основных актов о правах человека это Декларация об основных принципах, касающихся вклада средств массовой информации в укрепление мира и международного взаимопонимания, в развитие прав человека и в борьбу против расизма и апартеида и подстрекательства к войне 1978 г.¹¹, Документ Копенгагенского совещания Конференции по человеческому измерению СБСЕ¹².

Свобода информации также ограничивается соображениями неприкосновенности частной жизни и институтом охраняемой законом тайны.

3. Право на образование. Как отмечается в литературе, право на образование - предварительное условие многих прав, в т.ч. права на реализацию творческого потенциала и свободного выбора человека¹³.

¹ Общая теория государства и права. Академический курс в 2-х томах. Том 1. Теория государства / Отв. ред. М.Н.Марченко. – М., 2000. – С.273.

² Мирошникова В.А. Конституция Российской Федерации. Комментарии. – М., 1997. – С.41; Комментарий к Конституции Российской Федерации. – М., 1996. – С.195-196; Научно-практический комментарий к Конституции Российской Федерации / Отв. ред. В.В.Лазарев. – М., 2001. – С. 219; Конституция Российской Федерации. Комментарий / Под общей ред. Б.Н.Топорнина, Ю.М.Батурина, Р.Г.Орехова. – М., 1994. – С 241; Баглай М.В. Конституционное право Российской Федерации. – М., 2001. – С. 254.

³ Копенгагенское совещание Конференции по человеческому измерению СБСЕ. Часть 2. Сборник научно-информационных материалов. – М., 1991. – С.271 и след.

⁴ Международные акты о правах человека. Сборник документов. – М., 2000. – С.651.

⁵ Там же. С.714.

⁶ Баглай М.В. Конституционное право Российской Федерации. – М., 2001. – С.204; Права человека в России - международное измерение. – М., 1995. – С.76.

⁷ Свод нормативных актов ЮНЕСКО. – С. 377.

⁸ Международные акты о правах человека. Сборник документов. – М., 2000. – С.133.

⁹ Воеводин Л.Д. Юридический статус личности в России. – М., 1997. – С.202; Ловинюков А.С. Свобода совести (анализ, практика, выводы) // Государство и право. – 1995. №1. С. 30-31, 33.

¹⁰ Совет Европы: документы по проблемам средств массовой информации. СПб., 2000. С.11-14; 64, 98.

¹¹ Международные акты о правах человека. Сборник документов. – М., 2000. – С.135.

¹² Копенгагенское совещание Конференции по человеческому измерению СБСЕ. Часть 2. Сборник научно-информационных материалов. – М., 1991. – С.288-290.

¹³ Российское гуманитарное право / Под ред. Ю.А.Тихомирова. – М., 1998. – С.239-244; Чеботаревский Ю.Б. Образование как фундаментальное право человека // Права человека: пути их реализации. – С.133.

А. Миронова,
студентка 5 курса
Донецкого национального университета

ПРОБЛЕМЫ НАСЛЕДОВАНИЯ ПРАВ УЧРЕДИТЕЛЯ ЧАСТНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИМ

К актуальной проблеме правоведения можно отнести и вопрос, связанный с передачей прав учредителей частного предприятия другим лицам. На практике особо часто ощущается эта проблема при оформлении наследственных прав учредителей частного предприятия его несовершеннолетним детям, или при желании учредителя передать их третьим лицам.

Данный вопрос законодательством не урегулирован, однако различные государственные органы предлагают решить эту проблему по-разному.

Так органы государственного комитета по вопросам регуляторной политики и предпринимательства в Донецкой области предлагали учредителям частных предприятий различные разъяснения: письмо от 25.02.2002г. №4-421-61/1120 – внести изменения в уставные документы связанные с изменением собственника частного предприятия на основании натурального удостоверенного заявления о добровольном выходе и передаче прав и обязанностей собственника частного предприятия другому лицу, письмо от 18.02.2002 №2-222/925 – составить соответствующий договор (купли-продажи, дарения), на основании которого можно было бы урегулировать права и обязанности сторон (нового и старого собственника) и внести изменения в уставные документы.¹

Каким образом составить и оформить договор купли-продажи частного предприятия на законных основаниях?

В научной литературе этой проблеме уже имеются точки зрения.

Так В.Кравчук проанализировал ситуацию, сделал выводы, что предприятие, как таковое не может быть предприятием купли-продажи, так как в соответствии с Законом Украины "О предприятиях в Украине" предприятие является субъектом права (юридическим лицом). И поэтому объекта соглашения быть не может.

Имущество предприятия также не может быть предприятием того договора, так как частное предприятие является собственником своего имущества. Учредитель не имеет права собственности на имущество предприятия, а поэтому не имеет права его отчуждать. С правовой точки зрения продажа имущества частного предприятия не приводит к смене собственника предприятия. Предприятие (субъект права собственности и его имущество объект права собственности) не одно и то же.

Поэтому, по его мнению, нет ни единого основания считать новым собственником предприятия покупателя всего его имущества.

В.Кравчук считает, что именно корпоративные права должны быть в предметах договора. То есть осуществляя продажу частного предприятия, учредитель отчуждает не имущество предприятия, а свои корпоративные права по отношению к предприятию, так как именно в корпоративных правах выражаются взаимосвязь учредителя и предприятия.

По его мнению смена собственника частного предприятия возможна в связи с отчуждением корпоративных прав.²

В.Васильева придерживается той же точки зрения, что и В.Кравчук и считает, что договор купли-продажи предприятия не приводит сам по себе к изменению корпоративных прав учредителей. Права и обязанности сторон по договору купли-продажи не влияют на содержание и объем корпоративного права. Покупатель приобретает право собственности только на имущество предприятия, покупая вещное право, а не обязательственное. Так что из продажи предприятия не вытекает осуждения корпоративных прав, а правовым последствием продажи предприятия будет переход права собственности к покупателю на имущество предприятия.³

По іншому пути пошли разработчики проекта Гражданского кодекса Украины, которые предложили считать предприятия целостным имущественным комплексом (раздел 3 ст.174⁴) и предусмотрели возможность продажи субъекту предпринимательской деятельности предприятия, как такового.

К разработчикам проекта Гражданского кодекса присоединяется и А.Ефименко, который считает, что в зависимости от ситуации и учитывая особенность объекта отчуждения, можно говорить о появлении своего рода разновидности договора купли-продажи - купля-продажа предприятия.⁵

Считаем, что точка зрения, высказанная В.Кравчуком и В.Васильевой заслуживает внимания. Именно нормативные определение корпоративных прав, как права собственности дает возможность решить возникшую практическую проблему. До ее решения можно только рекомендовать учредителям частных предприятий в обществе с ограниченной ответственностью, а затем слова в частное предприятие. В результате чего законным путем перейдет право учредителя частного предприятия другому лицу.

¹ Архивные материалы Киевского исполкома города Донецка: от 18.02.2002г.-№2-222/925; письмо от 25.02.2002г.-№4-421-61/1120.

² Васильева В.Договір купівлі-продажу підприємства: правові наслідки – 2002.– №1.–С.27-30.

³ Ефименко А. Почему закладывать бизнес // Бизнес. – 2001. - №71422 –12 февр.

⁴ Кравчук В. Зміна власника (засновника) приватного підприємства // Підприємство, господарство і право. – 2000.– №1-С.50-52.

⁵ Цивільний кодекс України: проект від 25 серпня 1996р. Зі змінами // Українське право. – 1999.-№1.

М. Михайлів,
*аспірантка Львівського національного
університету імені Івана Франка*

УЧАСНИКИ ПРАВОВІДНОСИН З НАДАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ

На сучасному етапі розвитку української економіки зростає роль і значення договорів як засобів правового регулювання майнових відносин. Але і до цього часу договори мали неабияке значення і досить широко застосовувалися в цивільному обороті. Що стосується правового регулювання відносин в сфері надання міжнародної технічної допомоги та науково-технічної діяльності, то цей договір є новизною в нашому законодавстві і майже не застосовується як правовий регулятор.

Відсутність договірно-правового регулювання суспільних відносин у сфері надання міжнародної технічної допомоги зумовило настання негативних наслідків в цій сфері. Вдосконалення правового становища учасників (суб'єктів) з надання міжнародної технічної допомоги, вмиле використання досвіду і знань в сфері використання міжнародної технічної допомоги, наявність стабільного національного законодавства про міжнародну технічну допомогу буде сприяти здійсненню реформ, структурній перебудові економіки та іншим ринковим перетворенням. Тому нам необхідно дати аналіз договору про надання міжнародної технічної допомоги та з'ясувати коло суб'єктів договірних правовідносин.

Учасниками правовідносин з надання міжнародної технічної допомоги можуть бути як юридичні особи, фізичні особи, так і держава зокрема. Двосторонній характер договору про надання міжнародної технічної допомоги зумовлює взаємне виникнення у кожній із сторін прав та обов'язків.

Сторонами в договорі про надання міжнародної технічної допомоги є донор і реципієнт. Відповідно до Указу Президента України "Про міжнародну технічну допомогу"(чинності не набув) та проекту Закону України "Про міжнародну технічну допомогу" донор – це держава, уряд іноземної держави, а також організація, установа, фонд, уповноважені урядом іноземної держави, міжнародна організація, що надає міжнародну технічну допомогу Україні. Виходячи з даного визначення, перелік є вичерпним.

Що стосується іншої сторони (реципієнта), котра безоплатно отримує міжнародну технічну допомогу згідно з договором, то відповідно до Указу Президента України "Про міжнародну технічну допомогу" та проекту Закону України "Про міжнародну технічну допомогу" – це резидент України, що отримує міжнародну технічну допомогу, який визначений у програмі або проекті міжнародної технічної допомоги. Більш спрощене визначення є в спільному наказі Національного Агентства з реконструкції та розвитку і Державної митної служби України "Про порядок контролю та митного оформлення вантажів міжнародної технічної допомоги" від 15 жовтня 1997 р. № 42/505. Відповідно до п 1.1. Загальних положень реципієнт — резидент України, визнаний таким згідно з чинним законодавством України. Дане визначення є неточним, оскільки:

1. проект міжнародної технічної допомоги - це лише певні заходи, які повинні бути реалізовані через програму. В даному випадку реципієнт повинен визначитися або програмою або договором;

2. поняття резидент є досить широким за змістом.

Коло реципієнтів в чинному законодавстві про міжнародну технічну допомогу не є чітко визначеним. В Декреті Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" від 19.02.1993 року міститься вичерпний перелік осіб, які відносяться до резидентів. Відповідно до ч.5 ст.1 даного Декрету до резидентів відносяться:

- фізичні особи (громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства), які мають постійне місце проживання на території України, у тому числі ті, що тимчасово перебувають за кордоном;

- юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), з місцем знаходження на території України, які здійснюють свою діяльність на підставі законів України;

- дипломатичні, консульські, торговельні та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають імунітет і дипломатичні привілеї, а також філії та представництва підприємств і організацій України за кордоном, що не здійснюють підприємницької діяльності.

Тому, якщо реципієнт – це резидент України, то сюди ми можемо віднести всі ці види резидентів, що передбачас названий Декрет. Тим самим, щоб не завдавати шкоди державі і суспільству незаконним використанням реципієнтами пільг і привілеїв, що надаються в рамках міжнародної технічної допомоги, необхідно в законодавстві чітко передбачити, хто саме може бути одержувачем міжнародної технічної допомоги.

Відповідно до чинного законодавства до фізичних осіб відносяться громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства. Відповідно до Конституції України громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. А іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, - за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами.